

Szerkesztési iroda:
Nagybcskerek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyv-
nyomdája Nagybecs-
kerek, Zápolya-u. 1. hová
a hirdetések előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájjer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 28 K
Félévre — — — 14 K
Negyedévre — — — 7 K
Egyes szám ára 10 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
:: :: detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órákor

Nagybcskerek, 1916.

XLV. évfolyam, 258 szám.

Péntek, november 10.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentése. —

***

Az Egyesült Államok elnöke ujból Wilson.

**

Wilsont újból megválasztották — A román harcterről. —
Bolgár hivatalos jelentés. — Az orosz offenzíva kudarca.
— Amerikai új nagykövetség. — A bolgár miniszterelnök
a helyzetről.

***

— A mai nap hírei. —

Wilsont újból megválasztották.

Budapest, nov. 10. Az amerikai
elnökválasztás folyton ellenkező hírei ma
végre kialakultak. A messze fekvő álla-
mokból beérkező kusza jelentésekből nem
lehetett eleinte megállapítani az ered-
ményt s az első jelentések nagyjából azt
azokból az államokból érkeztek, ame-
lyekben Hughes hívei vannak többség-
ben. Ma végre tisztázódott a helyzet s
megállapítható, hogy az elnökválasztó
elektorok többsége Wilsoné.

Ez alapon jelentik ma délelőtt Ber-
linből, hogy **Wilsont újból megválasztot-
ták az Egyesült Államok elnökévé.**

A román harcterről. — Román- orosz offenzíva Dobrudzsában.

Budapest, nov. 10. Genfből sür-
gönyzik: Ide Bukarestből jelentik:

Az ellenség még mindig hevesen
támad s nyomása legerősebb a predeáli-
szorosnál és az Olt völgyében. Az ellen-
ség Courtea d'Argest igyekszik elérni.

Ugyancsak bukaresti jelentések sze-
rint Dobrudzsában megkezdődött az oro-
szok és románok offenzívája.

Bolgár hivatalos jelentés.

Budapest, nov. 10. A Magyar Tá-
virati Iroda jelenti: Szófiából sürgöny-
zik: A bolgár vezérkar közli e hó kilence-
dikéről:

Macedoniai front:

Változatlan.

Román front:

A Duna-arcvonalon egyes helyeken
tüzérségi és járőrharcok. Két német szá-
zad egy csoport osztrák-magyar monitor

tamogatásával a Duna balpartján a Be-
lenka csatorna kifolyásánál kisebb vál-
lalkozást kezdett. A német csapatok a
part védőit menekülésre kényszerítették.
A német századok foglyokkal és egy meg-
rakott löszerkocsival tértek vissza.

Dobrudzsában gyöngébb összeüt-
közések.

A Fekete-tenger partján nyugalom.

Az orosz offenzíva kudarca Galiciában.

Budapest, nov. 10. Az Estnek
jelentik Keletgaliciából:

Bothmer tábornok elmondotta, hogy
frontunknak június negyedike óta az orosz
offenzíva legerősebb nyomását kellett ki-
állani és ki is állotta.

Az általános frontkiegyenesítés,
amely augusztus közepén ért bennünket,
frontunk visszavonására készített s
némi területvesztéssel járt, de új fron-
tunk előtt megállott az orosz roham.

Mindannyian meg vagyunk győ-
ződve, hogy az ellenségnek többé nem
fog sikerülni offenzívájának nagy céljait
elérni. Kívánjuk, hogy ne legyünk kény-
telenek a háború végéig mostani álla-
sainkban maradni, hanem oly gyorsan,
amint csak lehetséges, megkezdhessük
az offenzívát.

Új amerikai nagykövetség.

Budapest, nov. 10. Bécsből sür-
gönyzik:

Penfield itteni amerikai nagykövet
a Neue Freie Presse munkatársának
kijelentette, hogy Tarnovszky gróf-
nak amerikai osztrák-magyar nagykö-

vetté való kinevezésében a monarchiá-
nak Amerikával való jó viszonyának
megerősödését látja s Tarnovszky mű-
ködésétől teljes sikert remél.

Rigánál nagy offenzíva várható.

Budapest, nov. 10. Szentpéter-
várról sürgönyzik:

Mint a Rjecs jeleuti, Rigánál még
a tél beállta előtt nagy offenzíva vár-
ható

A bolgár miniszterelnök a harctéri helyzetről.

Budapest, nov. 10. Szófiából
sürgönyzik:

Radoszlavov bolgár miniszterelnök
a többségi pártok és miniszterek előtt
a harctéri helyzetről a következőképpen
nyilatkozott:

— Az általános helyzet Bulgáriára
nézve továbbra is igen kedvező.

A harctéri események úgy fejlőd-
nek, hogy most már a helyzetnek el-
lenségeinkre nézve kedvező döntő for-
dulata ki van zárva.

A központiak biztosak a győzelem-
ben és nagyon valószínű, hogy a há-
ború külön békekonferencia nélkül is
véget ér.

Mindama területek, amelyekért bol-
gár katonák vérüket ontották, Bulgáriáé
marad.

Olasz lapok a román helyzetről.

Budapest, nov. 10. Lugaóból
sürgönyzik:

Az olasz sajtó napok óta feltűnő
idegességgel foglalkozik a román har-
ctéri helyzettel. Az olasz lapok azt írják,
hogy a román hadsereg előreláthatólag
nem sokáig tud ellentállani a magyar,
osztrák és német seregek nyomásának s
már utolsó védővonalán áll, amelyet ha
az ellenség áttör, a román hadseregnek
nincs megállása s a magyar, osztrák és
német erők ugyiszólván ellentállás nél-
kül nyomulhatnak előre Bukarest felé.
Emellett Mackensen — az olasz lapok
szerint, — komoly céltudatossággal és
alaposzággal készíti elő Dobrudzsában a
dunai átkelést, amely alighanem csak
rövid idő kérdése s akkor Románia vég-
zete beteljesedett. Az olasz lapok sürge-
tik az orosz offenzívát és segítséget, más-
részt Sarrail erőteljesebb offenzíváját,
mert e nélkül az egész Balkán elvész.

A bujkáló béke.

— nov. 10.

A mult esztendőben Angliában kötöttek fogadásokat arra, hogy mikor ér véget a háboru, most pedig Amerikában járja ez a nycrekedő sport. A határidő az új év napja volna. Az egyik fél azt mondja, hogy addig vége lesz a háborúnak, a másik fél azt mondja, hogy nem lesz s rengeteg összeget raknak föl tételül. Az elnökválasztás izgalmai között így mulatozik a mi véres szenvedéseinken Amerika üzleti népe, amely a háborus szállításokból már valami kétszázmilliárd dollár tiszta hasznot zsebelt be. Ez már csak jó üzlet s mivelhogy „business”, most mind a két elnökjelölt verseng annak az ígértetésében, hogy a háborus üzleti szállítások elé nem fog gátat vetni, ha őt kegyeskednek elnökké választani a jenki polgártársak.

A háboru elején az angol miniszterelnök azt mondta, hogy Angliának jobb üzlet lesz belemenni a háboruba, mint nem menni bele. Akkor a másik kalmár nép látott benne üzletet, amit majd a nagy haszon mellett kényelmesen a páholyból néz s ami a dolog véres részét illetné, azt majd elvégezheti pénzen fogadott zsoldos katonáival. Azóta Anglia véleménye a háborúról alaposan megváltozott. Nem kötnék ott már cinikus módon háborus fogadásokat, hanem elkeseredetten gondolnak arra, hogy rossz üzletet csináltak. Kereskedelmi hajóinak nagyrésze a tenger fenekén van, hadihajóiból sok elveszett, ami megvan, nem mer a rejtekéből előbujni. A hitelezőből adós lett, most Amerika a bankárja s némely amerikai lapok gunyosan kérdeztetik, hogy vajjon egyáltalán őriznek-e még aranyat a híres Angol Bankban.

Az utolsó nagy, kétségbeesett offenzíva a francia fronton nem hozta meg a várva remélt eredményt. Ami kevés tért hódítottak, azt a németek bizvást átengedhették az elfoglalt tizenhárom francia vármegye területéből s minden átengedett négyzetkilométer kétezer angol katona halálát jelentette. Fogy az angol haderő, nagyon fogy, Londonban már megkezdik a kényszersorozást, az élelmezési kérdésekben ott is bajok vannak, mint nálunk, a nép sir, jajgat, átkozódik és békét, megélhetést követel. Egyes ugynevezett vezető személyiségek ugyan arról szónokolnak, hogy föl kellene akasztani azt az angol minisztert, aki most békére gondol, a nép azonban azokat szeretné fölakasztva látni, akik Angliát belevitték a háboruba.

Ki ad azonban most az ilyen panaszokra valamit? Hol van a béke? Merre settenkedik, hova bujt, miféle sirba temette el magát? Valahol tűnőben van, az bizonyos. Európa nagyobbik fele hadakozik már harmadfél esztendeje s mintán senki sem akarja még elismerni magáról, hogy meg van verve, a béke véres koporsóban szendereg tovább.

Nem mer előbujni a szomoru kis jószág. Oroszországban már megint tilos felelni és beszélni, pedig pár hete már ugyancsak szabadon tárgyalták. A legújabb olasz kijelentés pedig az, hogy az

olasz hadsereg nem fejezheti be a háborut addig, amíg Triestet el nem foglalta. Pedig az, akármilyen közelnek látszik is a térképen, messze van az olasz hadseregtől. Az északi orosz fronton esőnd van, nem tudni, a készülődés vagy a kifáradás esőndje-e. A Balkánon haldoklik a harmadik ántántos állam, az oláhok hivatalosan is kijelentik, hogy most már csak védekeznek. Még lejjebb pedig az ántánt agyonboldogított Görögországa küzd a létért vagy a nemlétért és Sarraill tábornok Szalonikiban nem tud mit csinálni a gyűlevész seregével. Az országok marják tovább egymást s a béke, a fölrugott kőcos angyal reszketve buvik meg véres rongyai között s csak egy-egy bizonytalanul ködlő különbekehírben kukucska ki az esztét vesztett világra, de onnan is visszabujik mindjárt. Ha éjjel után egy óraker az jelentik, hogy mégis lehet valami kis valóságos magja a békelegendának, éjjel után kettőkor már arról szólnak a hírek, hogy Oroszországban új behívások vannak...

HIREK.

— **Hivatalos jelentések november hó 9-ikéről.** A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a haretéri eseményekről:

Höfer jelentései:

Keleti haretér:

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: A Szurdok-szorostól délre és délkeletre a románok támadási kísérletei ismét eredménytelenek maradtak. Spininél tovább is előrehaladtunk 150 foglyot és két ágyut szállítottunk be. Tölgyestől nyugatra és Belbornál az itten előrehaladt oroszokat német csapatok ismét visszaverték. Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A zlocow—tarnopoli vasut két oldalán levő arcvonalon kifejtett élénk tűzérési tevékenységtől eltekintve nem volt esemény.

Olasz haretér:

A helyzet változatlan.

Délkeleti haretér:

A Vojusa mentén helyenként mérsékelt tűzérési tűz.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati haretér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Az angolok és franciák támadási szándékát Le Sars és Bouchavesnes között, továbbá a Sommetől délre Tresoire mellett már zárótűzünk csaknem teljesen elfojtotta.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A zlocow—tarnopoli vasutvonal két oldalán levő arcvonalon a tűzérési lényegesen kiújult. Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala: Az északi Gyergyó-hegységben orosz támadásokat visszavertünk. Belbornál és a Tölgyes-szakaszon újabb német támadások visszavertették az előrenyomult oroszokat. A vöröstoronyi-szorostól délkeletre folytatva támadásunkat, átléptük a Naiesti szakaszt és elfoglaltuk a sardói utat a két oldali szomszédos magaslati állásokkal együtt. Mintegy százötven embert elfogtunk és két ágyut zsákmányoltunk. A románok ellentámadásai itt ép oly kevésbé jártak eredménnyel, mint a predeali-szakaszon és a Vulkán-hegységben.

Balkán haretér:

Mackensen vezértábornagy hadserege: Dobrudza északi részében előretolt felderítő osztagaink parancsra kitértek az ellenséges gyalogsággal való harcra elől.

Macedón arcvonal:

Különös jelentőségű esemény nem volt. — Ludendorff.

— **Elismerés a hadikölcsönökért.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, a m. kir. pénzügyminiszter az 1914. évben kitört világháború dicsőséges megvívhatása érdekében kibocsátott magyar állami hadikölcsönök sikerének előmozdítása körül szerzett érdemeik elismerésül ő császári és apostoli királyi felségének Bécsben 1916. évi augusztus 30-ikán kelt legfelsőbb elhatározásával nyert felhatalmazása alapján:

Dr. báró Csávossy Ignác törökbecsei járási főszolgabíró, Daniel Ferenc a Torontálvármegyei központi hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, dr. Deák Vidor Nagybecskerek város rendőrkapitánya, Deutsch Emil a Pancsovai Kereskedelmi Bank és Takarékpénztár ügyvezető igazgatója, Eisler Gyula elemi iskolai igazgató a Perlaszi hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, Golub Ivó a Pancsovai Népbank alelnöke, Pancsovai Graff János a Pancsovai Népbank elnök-igazgatója, dr. Gyertyánffy Jenő a pancsovai járás főszolgabírája, Hadfy Károly a nagyszentmiklósi járás főszolgabírája, Hermann Ferenc tanító a Kiskomlói hitelszövetkezet könyvelője, Hertelendy Ferenc a párdányi járás főszolgabírája, Horváth Zoltán a nagyikindai járás főszolgabírája, Jankó Agoston m. kir. udvari tanácsos Torontálvármegye alispánja, Kajtar Jenő Nagyikinda város rendőrkapitánya, Kovács András tanító a Bogárosi gazdasági hitelszövetkezet helyettes könyvelője, Lonieser Imre a nagybecskereki járás főszolgabírája, Mathesz József tanító az Ernőházi hitelszövetkezet könyvelője, Mayer Miklós a Lovrin községi hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, Modved Mátyás áll. iskolai igazgató a Tárcsói hitelszövetkezet könyvelője, dr. Mainszky Lukács Nagyikinda város polgármestere, dr. Mihálovics István a törökkanizsai járás főszolgabírája, Milloss Kornél ujozori postamester, dr. Perisics Zoltán Nagybecskerek város polgármestere, Petrikovics Róbert a Párdányi hitelszövetkezet ügyvezetője, dr. Radda Ignác Pancsova város polgármestere, Radonics Gyula az alibunári járás főszolgabírája, dr. Salferenc a perjámosi járás főszolgabírája, Steinbach Antal a módosi járás főszolgabírája, Strus Szeraphin az Osztrák-magyar bank nagybecskereki fiókintézetének főnöke, Szabadkay Ignác községi jegyző a Hertelendyfalvai hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, Sztojanovics Vazul a csenei járás főszolgabírája, Tullics György a zombolyai járás főszolgabírája, dr. Úrményi Sándor a bánlaki járás főszolgabírája, Wadler Nándor a Csenei hitelszövetkezet ügyvezető igazgatója, Welsch János tanító a Lázárföldi hitelszövetkezet könyvelője és Zsiross Imre az antalfalvai járás főszolgabírája részére elismerő oklevelet állított ki.

— **Erdélyrészi visszatelepítő bizottság.** Mint a hivatalos lap mai száma közli, a kormány azon erdélyrészi vármegyék területén, amelyeknek lakossága a román ellenséges betörés következtében lakóhelyét elhagyni volt kénytelen, a termés betakarításának és a jövő évi termés előkészítésének irányítására s általában a lakosság visszatelepítésével s gazdasági élet megzavart rendjének helyreállításával kapcsolatos feladatokat helyszíni intézésére „Erdélyrészi Visszatelepítő Bizottság” elnevezés alatt külön bizottságot szervez, amely a földmívelési miniszterium kolozsvári kirendeltségének vezetése alatt áll. A bizottság tagjait a földmívelési és belügyminiszter egyetértőleg nevezi ki.

— **Eljegyzés.** Kramer János tart. őrmester Orsováról eljegyezte Posner Ilonkát Nagybecskereken.

— **Koszorúmegváltás.** Kurländer Imre halála alkalmából koszorúmegváltás címen a Chevra-Kadisa javára adományoztak: Özvegy Kurländer Imréné 200 K, Piek József és neje Budapest 50 K, Kurländer Gyula és neje Budapest 50 K, Balint Dezső Budapest 50 K, Deutsch Zsigmond és neje 50 K, Deutsch

Telefon 330.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Szombaton, 1916. évi november hó 11-én két előadás, az 5 órás zónaelőadás félhelyárakkal, a fél 9 órás rendes helyárakkal.

Mister WU [A sárga ember.]

Elsőrangú detektívdráma 4 felvonásban. — A főszerepben Kokkam Tai, a pekingi kínai udvari színház nagy művésze és Charlotte Wander, a hamburgi Operettentheater primadonnája.

Az első félreértés. Vigjáték.

A megnyert menyasszony. Komédia.

Alfréd és neje Budapest 50 K, Strasser és König 50 K, Deutsch Emil és neje 100 K. Az adományokért hálás köszönetet mond Mayer Henrik, a Chebra-Kadisa elnöke.

— **Örlés-daralási vámszázalék megállapítása.** A vármegye alispánja az 1750—1916. M. E. számú rendeletben nyert felhatalmazás alapján Torontál vármegyében a vámörölő malmok vámdíjszázalékát 10%-ban állapítja meg. Miután azonban az indézet rendelet nemcsak a gabonának liszté való felörlésére, hanem a darálásra, zuzásra és minden egyéb feldolgozásra is vonatkozik, szükségessé vált a daralási vám % nak megállapítása. Tekintettel a kisebb költségű munkára, a daralási vámt 7%-ban állapítja meg. Ezzel kapcsolatban felhívja az alispán a közigazgatási hatóságok figyelmét, hogy a vámörölnél és daralásnál a megállapított örlési vagy daralási díj vámszázaléka a felörlés végett a malomba hozott teljes mennyiségű gabonából vonandó le. Elporlásra és koptatásra külön levonásnak helye nincsen, mert a gabona a fennálló rendelkezések értelmében olyképp örlendő ki, hogy a kívánt liszt után fenmaradó százalékot illetően kell a korpán kívül a porlástól, koptatástól és más az üzemből előálló százalékvesztések bennfoglalatni. Ez a rendelete a közhírtétel napján lép életbe.

— **Adomány.** Hollaender Károlyné 10 koronát küldött ingyentejre, mely adományért ez uton is köszönetet mond az Anya- és Gyermekvédező-bizottság.

Dr. Vincze Erőné a rendőrség útján különböző ruhaneműket adományozott az erdélyi menekülteknek.

— **Kisleányok szerelmi drámája.** Egy fiatalkoru cukorgyári munkásleány féltékenykedett két másik szintén fiatalkoru cukorgyári munkásleányra. A féltékenység éretlen fejében azt a gondolatot érlelte meg, hogy vélt vetélytársnőit elpusztítja. Szerzett valahogyan sósavat s azt az egyik leánynak az ételbe egy gombócba csöpögtette, a másik leánynak pedig a kávéjába töltötte. A két leány az ételben bevette a mérget, amely ugy összeégette a gyomrukat, hogy mindkettőt ki kellett szállítani a József-kórházba. A két megmérgezett leány állapota meglehetősen súlyos. A rendőrség az ügyben megindította a vizsgálatot.

— **A novemberi nagybecskereki országos vásár.** Nagybecskerek város tanácsa közli, hogy a legközelebbi országos vásár Nagybecskereken november 23-án lesz, amikor szabályszerű járattal mindenféle haszonállat felhajtható.

— **Mister Wu.** Szombaton egy ritka érdekességű detektívdráma kerül színre a Városi Moziban „Mister Wu” címmel. A dráma főszerepét egy kínai színész játssza, aki sárga fájának minden ravaszágát érvényesíti az izgalmas, idegfeszítő detektívhistória keretében. E mellett lesz egy pompás vígjáték és más érdekes kép.

Törökvilág Magyarországon.

— Törökök Nyitván. —

— nov. 10.

A hitehagyott Köprili Mohamed fiának: Köprili Ahmed nagyvezérnek első hadi ténykedése a diadalmas érsekújváryitri hadjárat volt. Ez a dicsőség azonban csak rövid három évig tartott és a szentgothárdi veszített csata hatása alatt a turbános atyafiak kétszázötven évvel ezelőtt bucsut mondtak a Zobor-hegy árnyas ligeteinek.

És most, két és félszázad után megint bevonultak Nyitvára a törökök. Nem mint győzedelmes ellenség, de mint hősiességgel küzdő fegyvertársak, akik a mi hősiességgel együtt, a galíciai harcvereken viaskodva szerezték sebeiket.

A nyitvai honvéd helyőrségi kórház legnagyobb része és az egész sátoztábor a kárpáti és galíciai harcverőn megsebesült törökök gyógyítását szolgálja most.

A kórházi épület két nagy kórtermében fekszenek a súlyos sebesültek. Csendben, nyugodtan, fanatikus türelemmel. Itt-ott hallatszik el csak ajakukról egy-egy fájdalmas sóhaj, de azt is átszel-

lemült mosoly váltja fel, amikor a sebény, súlyos sebesültek egy darab cigarettát nyujtunk át. Nem a híres jenidsei dohány van benne, csak afféle saját töltésű magyar fajta, amelyik Szeresznek, Xanthinak, Verriának a legjobb török dohánytermő vidéknek sem látta a hírét, de Hussein Oglu Mustafa kitárja felénk mind a két karját és a tulvilági boldogsághoz közelálló arckifejezéssel rebegi felénk, mást se tudván hamarosan mondani:

— Effendi, effendi... effendi...

Két hét óta egyetlen szó nélkül fekszik ágyában a derék Mustafa, Husseinnek fia és csak a dohány volt az, ami egész belsőjét megmozgatta... no és még valami, egy orosz fogoly közeledése.

Nyitra megkerülésekor fertőző gyanus lévén, egy szobába került a megfigyelőben az ellenféllel. Alig birták megakadályozni, hogy dühében meg ne fojtja a muszkálit; minden erejét összeszedve rohant neki. Persze hamarosan külön tették őket.

Ez a fanatizmus jellemzi valamennyi társát is. Alig várja valamennyi, hogy visszakerüljön a harcra.

A sátoztáborban a könnyebb sebesülteket, betegeket helyezik el. Itt már vidámabb az élet. Körül ülnek egy-egy fekvő beteg társuk ágyát és esendesen, alig hallhatóan diskurálgatnak, az intelligensebb része kártyázik — francia kártyával, vagy malmozik, amely játékot majdnem valamennyi megtanulta itt nálunk. Minden szobában egy-egy csoport körül ül a kályha ropogó tüzet és egykedvűen belebámul a lángokba.

Valami esudálatos esend és nyugalom van ezekben a termekben, csak olyankor esik hangosabb szó, ha a négy magyar hivatalos ápolónő, vagy a konstantinápolyi vörös félhold egyesülettől a múlt héten érkezett hat férfiápoló egyike megjelenik és hogylétük után tudakolódzik.

De egyszerre meglevenül a terem, amikor a tolmács útján megkérdezzük tőlük, kinek van török pénze. Összefut a szoba közepére a már mozogni tudó társaság. Otthagytja a kályha melegét az európai Janinából való Mustafa ogli Ali, a kisázsiai Brüsszából ide jutott Kadir ogli Mehmed, a szmirnai születésű Ismail ogli Achmed, a kurdisztáni Marmuret ül Aziz-beli illetőségű Osman ogli Mehmed, a mezopotámiai Seid ogli Mustafa, a békeidőben a sziriai Bairutban lakó Szakir ogli Achmed, Arábia kövecses pusztáinak fia: Hussan-Hussem, a török világ legkülönbözőbb részeiből összekerült társaság, a betegek is felülnek ágyaikban és csacsogva-csevegve szedik elő derekukon elrejtett öveiket.

Furesa szerszámok ezek. Himzett szövött hüvelyek, amelyekben belül vászonbetét van, mindkét végén hosszú szíjjal. Az egyik szíjnal fogva húzza ki a betétet, míg a társa által tartott másik fele belefut a hüvelybe. A visszatétel a befutott szíj kihúzásával történik. Persze két ember kell hozzá. Esetlen jószág. A mi törökeink most kezdik is vásárolni már a modern tárcákat.

Mind el akarja adni a pénzét; persze jó áron. Kiüt belőlük a keleti nép kereskedő szelleme. Alig lehet velük megértetni, hogy nincs vevőszándékunk, csak látni akarjuk a pénzfajtaikat.

Mekkora változás a kétszázötven esztendő után. Akkor mindent el akartak venni a nyitvai elődöktől, most meg — ha néha kijutnak a városba — mindent el akarnak adni az utódoknak.

De hát jobb így. És azt hiszem a néhai Köprili Ahmed nagyvezér is bele-

nyugszik a változásba; amint onnan felülről, a hetedik mennyországból le-letekint, annál is inkább, mert a derék török fiúk csak idehaza kereskednek. Alapjában nem változtak meg. Odakint a harcra most is el akarnak mindent venni — az ellenségtől, a különbség csak az, hogy velünk együtt.

Dr. Szundy Károly.

Törvénytörés.

— **Izgató vers.** Jovanovics Simon nagyikindai könyvkereskedő 1915. év őszén Panatyur cím alatt egy szerb nyelvű naptárt adott ki, amelyben egy verset tett közzé „Krisztus a halottakból föltámadt és a nemzeteknek beszél” cím alatt. A vers tartalma az volt, hogy azok, akik szenvednek, reméljenek, akik isszák a megpróbáltatás keserű poharát, higgyjenek, mert vége lesz a szenvedésnek, eljön a nyár, hiszen Ő életben van, halottaiból föltámadt. Az ügyesség nemzetiség elleni izgatás miatt vonta pörbe a könyvkereskedőt. Az ügyet ma tárgyalta a törvénytörés. Vádolt azzal védekezett, hogy a vers előleges cenzura alatt állott, az ügyesség nem kifogásolta, sőt tankönyvben és egy szerb lapban évek előtt megjelent, az ügyesség túlzott lelkiismeretessége az, hogy őt vádolja. Kifogásolta a fordítás helyességét is és mert ezt a verset az előző évi egyik szerb naptárból vette át, a naptár kiadója ellen pedig folyik az eljárás: be kell várni a bíróság ítéletét. A törvénytörés elutasította a bizonyítást, bűnösnek mondta ki Jovanovicsot és 6 havi börtönrre ítélte. A vádlottat Köszö István dr. ügyvéd védte. Az ítélet nem jogerős.

— **A nagyikindai szokolisták pöre a Kurján** Mint annak idején megírtuk, a szegedi kir. törvénytörés ez év májusában a gyorsított eljárás szerint több napon át tárgyalta a nagyikindai szokolisták ügyét és végül a 22 vádlott közül Lakovics Szlavkót, Sevity Szilárdot, Roller Brankót mondta ki bűnösnek a felségsértés elkövetésére létrejött szövetség büntetésében és az első kettőt két évi és hat hónapi fogságra, Roller Brankót pedig három évi fogságra ítélte. A többi vádlottat fölmentette. Az ítélet ellen egy a kir. ügyész, mint az elítéltek semmisségi panaszt jelentettek be. A királyi Kuria I. büntetőtanácsa Vavrik Béla másodelnök elnöklésével tegnapelőtt foglalkozott ezzel az ügygel és tegnap délelőtt hirdette ki végzését, mely szerint egy az ügyész mint a vádlottak semmisségi panaszt elutasította.

Könyveket a harctérre! Küldjünk könyveket és folyóiratokat a harctérre. A könyveket és folyóiratokat a Torontál megyei Közművelődési Egyesület készségegel továbbítja.

Értesítés.

A t. közönségnek ezton hozzuk b. tudomására, hogy **nov. 13-tól kezdve este 7 órakor zárjuk üzleteinket.** — Naponta déli 12 és 1 óra között, vasárnap déli 12 órától, ünnepnapokon délután 1 órától a fodrász üzletek szintén zárva vannak.

Nagybecskerek, 1916 november 10.

Tisztelettel

a nagybecskereki borbély és fodrászok

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Biztosítási ügynökségek:

Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fhg.-u.
Ifj. Bigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Hunyadi-u.

Borbély és fodrász:

Ikity Dusan, Hunyadi-utca.
Martinov Szvetozár Szerb egyház palota.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-utca.

Butorgyár:

Bence A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Ozv.Guttman Jakabné és fiai. Kültelek.

Cipőkereskedők:

Kertész A., Iskolaépület.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.

Divatáruház:

Boskovits S. J., Hunyadi-utca 9.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mészik Imre, Pénzügyi palota.

Dobozgyár és műkönyvkötészet:

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ekszerészek:

Mészik R. özvegye, Hunyadi-utca.

Fényképész:

Kremser István, Gizella-part.
Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:

Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis E., Erzsébet-hidon túl, Ambrózy szappangyár épületében.

Fűszerkereskedő:

Blesz Ferenc, Megyeház-u. 2. Tarnai-féle ház.

Gépjavitó műhely:

Bürger és Grünwald, Temesvári-u.

Gőzfűrés:

Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.

Gyógyszertárak:

Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, szerb egyházpalota.

Kávéház:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidáruüzlet:

Benó Testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.

Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:

Almásy Elek, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.

Könyvkötészet:

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kőművesek:

Hoff N. és társa.

Lakatosműhely:

Engel Ádám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Női kalap- és kézimunkaüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kalap divatterem és előnyomda:

Szehr Mariska, Gizella-part. Kurländer-udvar.

Női kalap divatterem és kalapvasalás:

Andresz A. Főtér, Bauer-ház.

Ruhakereskedés:

Felsenstein Ferenc, Hunyadi-utca.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-utca.

Sirkóraktár és szobrászterem:

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:

Perl Mór, szerb egyházpalota.

Szállodák:

Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház-u.

Szeszgyár:

Lukács és Társa, Kültelek.
Schwirthlich Alajos, Aradáci-utca.

Téglagyár:

Klein Bernát.

Temetkezési intézet:

Bence A. és Fia.

Tűzifa-, épületfakereskedés:

Annau örökösök, Korona-utca.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.

Uridivatáruház:

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:

Boleszny Antal, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.

Vendéglő, étterem:

Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-söresarnok.
Tóth és Norizsán, a nagyhíd mellett.

Virágkereskedés és kertészet:

Oláh Gábor, Bajza-u.

Hirdetéseket

jutányos árért közöl a

Torontái

pol. napilap kiadóhivatala.